

ÖZET

ÂŞIK VEYSEL'İN ŞİİRLERİNİN SÖZ DİZİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

MERYEM KAYA

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temmuz 2016

Danışman: Prof. Dr. ŞEHRABANI ALLAHVERDİYEVA

Söz dizimi, dilin yapı taşlarını kapsar. Dili meydana getiren ses ve kelime, söz dizimi içerisinde yer alır. Söz dizimi, bir dilin cümlelerini bütün yönleriyle ele alan ve bunun çeşitli kullanımlarını gösteren bir daldır. Bu bağlamda yaptığımız çalışmayla, Âşık Veysel'in şiirlerinde kurduğu cümlelerin yapısını değerlendirdik ve sınıflandırdık. Az söz ile çok şey anlatmayı amaçlayan bu anlatımda, dilimiz için önemli bulunan, etkili olan cümle kurulumları ele alınmıştır. Cümlelerin türleri ile detaylı bir sınıflandırma yaptık. Çalışma ile Âşık Veysel'in şiirlerinde anlatımı zenginleştirmek için hangi ifadeleri seçtiğini gördük. Âşık Veysel'in yaşadığı dönemin, yaşadığı yörenin dil özelliklerinin şiirlerine yansımaları gördük. Cumhuriyet dönemiyle birlikte yaşadığı coğrafyada modernleşme yolunda ilerleyen yeni bir toplum oluşturma çabalarının, köy enstitüsü kültürünün, kırsal bölge özelliklerinin Âşık Veysel'in diline etkilerini ele aldık. Cümlelerin yapısında veya kullanımında yapmış olduğu değişiklikleri gözlemledik. Anadolu'nun orta yerinde yetişmiş olan Âşık Veysel'in sadece bireysel değil yaşadığı toplumun dilini yansıtması bakımından ele aldık. Söz dizimi açısından kapsamlı bir sınıflandırma yaparak, söz dizimi unsurlarını değerlendirdik.

Anahtar kelimeler: Dil, Şiir, Söz dizimi, Cümle,

ABSTRACT

THE ANALYSIS OF POETRY IN AŐIK VEYSEL

MERYEM KAYA

Department of Turkish Language and Literature

Adıyaman University Graduate School of Social Studies

July 2016

Advisor: Prof. Dr. ŐHRABANI ALLAHVERDİYEVA

Syntax covers the building blocks of language. The voice and word that form the language are contained in the syntax. Syntax is a branch that deals with all aspects of a language's phrases and shows its various uses. We have evaluated and classified the structure of the phrases he created in AŐık Veysel's poems with the work we have done in this context. In this narrative aiming to tell a lot with little words, the sentence structures that are important and effective for our language are discussed. We have made a detailed classification with the types of sentences. We have seen which expressions he has chosen to enrich his narration in AŐık Veysel's poems. We have seen the reflection of AŐık Veysel's life on the poetry of the place where he lived. We have discussed the effects of the efforts of creating a new society that is progressing on the way of modernization in the geography that we lived together with the Republican period, the culture of the village institute, the characteristics of the rural areas to AŐık Veysel's language. We have observed changes in the structure or use of the sentences. We discussed the fact that AŐık Veysel, who was raised in the middle of Anatolia, reflects the language of the society in which he lives individual. We evaluated the syntax elements by making a comprehensive classification in terms of syntax.

Keywords: Language, Poem, Syntax, Sentence